

Stát a nestátní neziskové organizace (NNO)

JUDr. Hana Frištenská

Duben 2014

Definice NNO, relevantní pro účely státní politiky

- Mezinárodní definice
- Definice RVNNO podle právních typů
- Definice ČSÚ

Mezinárodní definice – L. Salomon, H. Anheier

- Soukromý charakter a nezávislost na státu
- Organizovanost
- Nerozdělování zisku
- Samosprávnost
- Dobrovolnost

Kdo jsou z hlediska politiky státu, krajů a obcí NNO – o kom mluvíme

Definice podle organizačních typů
(politická definice RVNNO kolem roku 1998):

- Občanská sdružení, dnes spolky
- Obecně prospěšné společnosti
- Nadace a nadační fondy
- Církevní právnické osoby, resp. účelová zařízení církví
- Ústavy
- Sociální družstva

Jaké jsou NNO

Silné stránky

- Nezávislost
- Velká početnost NNO
- Snaha o vícezdrojové financování
- Proces „profesionalizace“ u cca 8 % - 10 % NNO
- Prosazení se v některých oborech činností a služeb
- Vysoké zapojení dobrovolníků

Jaké jsou NNO

Slabé stránky:

- Nízká transparentnost a nestabilitnost NNO (hlavně spolků)
- Nízký počet zaměstnanců a neschopnost je stabilizovat
- Nízká vnitřní integrita NNO, daná nedostatečným vnitřním uspořádáním společností, a slabé manažerské kompetence
- Závislost na veřejných rozpočtech u cca 8 % - 9 % z nich

Stát a nástroje jeho politiky vůči NNO

Sestupně:

- Politická rozhodnutí
- Legislativní aktivity
- Výkonné vládní a rezortní politiky (včetně financování)
- Institucionální zajištění (instituce a procesy)

Resumé

- V období 1990 až 2013 bylo českých vlád (podle předsedů vlád) čtrnáct.
- Přátelštější vlády: vláda Petra Pitharta
vláda premiéra Vladimíra Špidly
dvě úřednické vlády

Resumé programových prohlášení všech vlád:

- NNO nejsou považovány za partnera na úrovni politického rozhovoru,
- Pokud jsou v programových prohlášeních zmíněny, pak „jen“ jako poskytovatelé služeb (sport, sociální služby, práce s mládeží, zdravotně postižení, občas ochrana životního prostředí a kultura).
- Pokud se něco zásadnějšího o NNO ocitlo v programovém prohlášení, většinou je to bylo péčí nejslabších partnerů ve vládní koalici
- **V čele Rady pro NNO stálo od roku 1993 15 předsedů z řad ústavních činitelů – žádný z nich nebyl ve funkci déle než dva roky (kromě jedné výjimky).**

Vývoj objemů dotací z veřejných rozpočtů (zdroj Rozbory pro vládu ČR)

Státní rozpočet

1999 - 3 mld. Kč

2000 - 3,3 mld. Kč

2001 - 3,2 mld. Kč

2002

2003 - 3,8 mld. Kč

2004 - 4,4 mld. Kč

2005 - 3,5 mld. Kč

2006 - 5,57 mld. Kč (EU)

2007 - 6,60 mld. Kč

2008 - 6,31 mld. Kč

2009 - 5,7 mld. Kč

2010 - 5,8 mld. Kč

2010 EU cca 1 mld. Kč -0,14 mld.
Kč ČR

2011 - 5,74 mld. Kč

2011 státní fondy: 0,68 mld.

2012 - 6,68 mld

Rozpočty krajů (vznikly 1.1.2001) a obcí (mimo Prahy)

2001 - 0,36 mld. Kč

2002 - 0,35 mld. Kč

2003 - 0,6 mld. Kč

2004 - 1 mld. Kč

2005 - 1,41 mld. Kč

2006 - 1,93 mld. Kč

2007 - 1,09 mld. Kč (obce 3,17 mld. Kč)

2008 - 1,49 mld. Kč (obce 3,73 mld. Kč)

2009 - 1,6 mld. Kč (obce)

2010 - 1,4 mld. Kč (obce 2,6 mld. Kč)

2011 - 1,6 mld. Kč (obce 2,7 mld. Kč)

2012 - 1,5 mld. Kč (obce 2,9 mld. Kč)

RVNNO a její předsedové

- založena 1992 jako Rada pro nadace – předseda Jan Koukal(ODS),
- 1993 – 1996 Igor Němec, ministr bez portfeje (ODS), Rada nečinná
- 1996 – 1998 Pavel Bratinka, místopředseda vlády (ODA)
- 1998 – Vladimír Mlynář (úřednická vláda)
- 1999 – 2002 Karel Březina, ministr bez portfeje (ČSSD)
- 2002 – 2003 Jaromír Bašta, ministr bez portfeje (ČSSD)
- 2003 – 2004 Petr Mareš, místopředseda vlády (US-DEU)
- 2004 – 2006 Pavel Němec, ministr spravedlnosti
- 2006 Petr Nečas, ministr práce a soc. věcí
- 2007 – 2008 Džamila Stehlíková, ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny
- 2009 – 2010 Michael Kocáb, ministr pro lidská práva
- 2010 – Jan Ficher, předseda vlády
- 2010 – 2011 RVNNO bez předsedy
- 2011 – 2012 Jaromír Drábek, ministr práce a soc. věcí
- 2013 – Ludmila Müllerová, ministryně práce a soc. věcí
- 2013 – Martin Pecina, ministr vnitra

2014 - ? Vláda premiéra Sobotky (ČSSD, ANO, KDU-ČSL)

- **Programové prohlášení**
- **Jedna z priorit vlády je rozvoj občanské společnosti, činností NNO a účast občanů na rozhodování.**
- **Přímo jsou NNO zmíněny v oblasti kultury**, nepřímo jsou zmíněny jako poskytovatelé soc. služeb, v oblasti sportu, v oblasti životního prostředí, v oblasti ochrany lidských práv včetně rovnosti žen a mužů a v oblasti sociálního vyloučení.

- **Plánovaná legislativa**
  - Zákon o statusu veřejné prospěšnosti?
  - Zákon o sociálním podnikání?
  - Zákon o sportu?
  - Zákon o sociálním začleňování?

- Víceleté financování NNO ?
- Podpora CSR firem?
- Koncepce státní politiky vůči NNO?

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace - aktuálně

- Poradní orgán vlády pro otázky NNO, zřízený českou vládou v roce 1992 původně jako Radu pro nadace
- Předsedou, jmenovaným vládou, je Jiří Dienstbier, ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu
- Předsednictvo – tři místopředsedkyně, jmenované vládou
- 32 členů z tří zájmových skupin (experti z NNO, ústřední orgány, Asociace krajů ČR a Svaz měst a obcí ČR)

- Dva výbory: pro legislativu a financování pro EU

Aktuální činnost RVNNO

Financování NNO:

- Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu
- Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči NNO
- Rozbory financování NNO z veřejných rozpočtů

Legislativa:

Občanský zákoník a jeho dopady v praxi

Status veřejné prospěšnosti

Daňová legislativa

Novelizace Zásad

Aktuální činnost RVNNO

Programování na podporu z ESIF 2014 - 2020

- Partnerství a zastoupení NNO
- Metodika finančních toků
- Program Budování kapacit NNO

Státní politika k NNO - co dále?

- Zahájit diskuzi o předefinování cílové skupiny Rady vlády pro NNO (nikoliv po právních typech)?
- Zákon o statusu veřejné prospěšnosti (MSP) ?
- Zákon o dobrovolnictví (MV) ?
- Novela zákona o dani z příjmu (MF)?
- Novela Občanského zákoníku (MSP)?
- Vyřešení problematiky osvobození NNO od soudních poplatků

Financování NNO - co dále?

- Problematika financování NNO ze státního rozpočtu - víceleté financování?
- Podpora rozvoje soukromých zdrojů?
- Firemní dárcovství a filantropie (CSR)?
- Sociální podnikání a rozvoj vlastních zdrojů NNO?

Příprava koncepce politiky státu vůči NNO – časový horizont 2020

- Strategický dokument vlády ČR ve střednědobém časovém horizontu
- Cílem je vymežit politiku státu vůči NNO (respektive veřejně prospěšným subjektům) koncepčním dokumentem, schváleným vládou, který bude sloužit jako východisko pro rozvoj a monitoring koncepčních opatření, která bude stát a jeho orgány uplatňovat ve prospěch udržitelnosti (případně rozvoje) NNO a jejich role ve společnosti.
- Termín předložení vládě konec roku 2014, respektive duben 2015

Děkuji za pozornost.

<http://rvnno.vlada.cz>

Rada vlády pro NNO